

## POSTANOWIENIE

26 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 26 czerwca 2025 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa E. T. i M. T.  
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.  
o zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie  
z 18 marca 2024 r., V ACa 1427/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz E. T. i M. T. po 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia Bank spółce akcyjnej w W. do dnia zapłaty.**

(a.z.)

## UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 18 marca 2024 r. pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne wywołujące w orzecznictwie rozbieżne oceny prawne oparte o dyspozycję:

1) art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 385<sup>1</sup> § 1 i 2 k.c. przez ich niezastosowanie polegające na tym, że Sąd nie zastąpił postanowienia abuzywnego, tj. klauzuli kursowej kursem rynkowym (obiektywnym kursem średnim NBP) lub nie zastosował przepisu dyspozytywnego z art. 358 § 2 k.c., podczas gdy przepis ten stanowi normę prawną, która może znaleźć zastosowanie w sprawie i nie podjął innych działań zmierzających do przywrócenia równowagi kontraktowej stron - *vide* np. wytyczne zawarte w wyroku SO w Łodzi z 3 stycznia 2023 r., II C 1434/21, zdanie odrębne złożone do wyroku SN z 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22; trzy wyroki SN z 19 września 2023 r. o sygn.: II CSKP 1627/22, II CSKP 1110/22, i II CSKP 1495/22;

2) art. 498 k.c. oraz art. 499 k.c. w zw. z art. 203<sup>1</sup> k.p.c. i w zw. z art. 91 k.c. i art. 455 k.c. polegające na ustaleniu czy dopuszczalne i skuteczne jest podniesienie przez pozwanego nieuznającego powództwa w zakresie roszczenia o ustalenie nieistnienia umowy kredytu indeksowanego - w ramach kaskadowej linii obrony - zarzutu potrącenia swojej wierzytelności na wypadek ustalenia nieistnienia stosunku prawnego z powodu nieważności całej umowy kredytu przez sąd badający sprawę, w tym w szczególności przy uwzględnieniu zagadnienia czy zgłoszony w toku sprawy procesowy zarzut potrącenia - oparty o dyspozycję art. 203<sup>1</sup> k.p.c. - wywiera jednocześnie skutki o charakterze materialnoprawnym i procesowym bez konieczności składania jakiegokolwiek dodatkowego oświadczenia o potrąceniu o charakterze materialnoprawnym, a także zagadnienia odnoszącego się do momentu postawienia w stan wymagalności roszczenia restytucyjnego pozwanego banku (o zwrot wypłaconego kapitału) istniejącego względem powoda, stanowiącego podstawę zgłaszanego zarzutu potrącenia, wynikającego z ustalenia nieistnienia stosunku prawnego z powodu nieważności

całej umowy kredytu, przy uwzględnieniu tzw. teorii bezskuteczności zawieszanej, o której mowa w uchwale 7 sędziów SN z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21.

Zdaniem pozwanego oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z faktu, że:

1) Sąd Apelacyjny nie rozpoznał istoty sprawy oraz naruszył przepis z art. 316 § 1 k.p.c., przez nierozpoznanie złożonego przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym procesowego zarzutu potrącenia i zatrzymania, podniesionego na wypadek ustalenia przez Sąd nieważności/nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy, a ograniczył się jedynie do rozstrzygnięcia czy procesowy zarzut potrącenia i zatrzymania został skutecznie zgłoszony na etapie postępowania w pierwszej instancji, mimo że zgodnie z treścią art. 316 § 1 k.p.c., przy wyrokowaniu Sąd winien wziąć za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy z postępowaniu apelacyjnym;

2) Sądy orzekające w sprawie błędnie ustaliły nieważność umowy kredytu wskutek abuzywności postanowień umownych i braku możliwości zastąpienia niedozwolonych postanowień obiektywnym (niezależnym od banku) kursem waluty, czy też przepisem dyspozytywnym normy art. 358 § 2 k.c., podczas gdy postanowienia spornej umowy kredytu umożliwiające pozwanemu ustalenie tabel kursów kupna i sprzedaży walut na zasadach rynkowych w ramach uprawnień wynikających z przepisów Prawa bankowego przyznających bankowi autonomię w zakresie określania kursów walut stosowanych przezeń w rozliczeniach z klientami nie mogą zostać uznane za abuzywne, gdyż stanowi to bezpodstawne nadmierne ograniczenie swobody działalności gospodarczej banku, albowiem zasady ustalania kursów walut przez pozwanego są zgodne z rekomendacjami KNF dotyczącymi dobrych praktyk ostrożnego i stabilnego zarządzania bankami, a nadto zasady ustalania kursu średniego przez Narodowy Bank Polski są analogiczne do zasad ustalania kursów przez pozwanego, co prowadziłoby do uznania, iż postanowienia regulujące zasady ustalania kursu średniego NBP również są abuzywne (naruszenie art. 385<sup>1</sup> § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 5 ust. 2 pkt. 7, art. 111 ust. 1 pkt 4, art. 137 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia z dnia 29 sierpnia

1997 r. - Prawo bankowe w zw. z § 2 ust. 2 Uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 23 września 2002 r. w sprawie sposobu wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych w zw. z art. 20 oraz 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;

3) Sądy orzekające w sprawie błędnie nie uwzględniły zgłoszonego przez pozwanego w sposób skuteczny i prawidłowy w odpowiedzi na pozew zarzutu zatrzymania swojej wiarygodności na wypadek unieważnienia/stwierdzenia nieważności umowy - dopuszczalne i skuteczne jest bowiem podniesienie przez pozwanego nieuznającego powództwa w zakresie roszczenia o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu indeksowanego - w ramach kaskadowej linii obrony; zgłoszony w toku sprawy procesowy zarzut zatrzymania wywiera jednocześnie skutki o charakterze materialnoprawnym i procesowym bez konieczności składania jakiegokolwiek dodatkowego oświadczenia o charakterze materialnoprawnym, a nadto roszczenie pozwanego stało się wymagalne z momentem poinformowania przedsiębiorcy przez konsumenta o wyrażeniu/ odmowie wyrażenia zgody na związanie niedozwolonym postanowieniem umownym - vide wytyczne zawarte w uchwale 7 sędziów SN z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, w dodatku wbrew stanowisku Sądów orzekających umowa kredytu jest umową wzajemną, a skorzystanie przez bank z prawa zatrzymania nie jest sprzeczne ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem tego prawa, w szczególności nie stoi w sprzeczności z celami dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawach nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”) i wydanego na jej podstawie orzecznictwa TSUE (naruszenie art. 496 k.c. oraz art. 497 k.c. w zw. z art. 487 k.c.).

Powodowie w odpowiedzi na skargę kasacyjną wnieśli o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

#### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba

wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez odpowiednie sformułowanie wniosku zawierającego prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Biorąc pod uwagę ujęcie przedmiotowego wniosku skarżącego podnieść należy, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że jeżeli jako okoliczność uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>4</sup> § 2 w zw. art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.) wskazuje się istotne zagadnienie prawne, a więc zagadnienie poważne, wymagające pogłębionej analizy prawnej i wcześniej nierozstrzygane, to skarga taka nie może być jednocześnie oczywiście uzasadniona, a więc uzasadniona *prima facie*, bez podejmowania jakichkolwiek szczegółowych analiz i dociekań. To samo dotyczy zbiegu przesłanek w postaci oczywistej zasadności skargi oraz potrzeby wykładni przepisów prawa (zob. orzeczenia SN: z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, i z 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19). W konsekwencji konstrukcja wniosku pozwanego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być uznana za prawidłową.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie dotychczas nierozstrzygnięte w orzecznictwie, a zatem takie, które cechuje się przymiotem nowości i którego wyjaśnienie może sprzyjać rozwojowi prawa (zob. np. postanowienia SN: z 21 stycznia 2022 r., I CSK 1285/22; z 24 kwietnia 2023 r., I CSK 4950/22; z 20 grudnia 2023 r., I CSK 4003/23). Powołanie się na przyczynę kasacyjną wymienioną w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Zagadnienie prawne powinno przy tym zostać oparte na konkretnych, powołanych we wniosku o przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania przepisach prawa, które jednocześnie pozostają w związku z podstawami wniesionego środka prawnego. Zagadnienie takie musi zostać ujęte w sposób abstrakcyjny - tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest także powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen przedstawionego problemu i zaprezentowanie możliwych kierunków interpretacyjnych (zob. np. postanowienia SN: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 16 grudnia 2021 r., V CSK 289/21; z 23 grudnia 2022 r., I CSK 3245/22; z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1253/23; z 4 września 2023 r., I CSK 1862/23; z 31 stycznia 2024 r., I CSK 2718/23).

Ponadto zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny dający się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienia SN: z 13 stycznia 2023 r., I CSK 1826/22, i z 26 maja 2023 r., I CSK 4904/22) oraz nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienia SN: z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, i z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20).

Problemy przedstawione przez skarżącego, na tle ustaleń faktycznych poczynionych w przedmiotowej sprawie, nie spełniają powyższych wymagań, ponieważ na obecnym etapie rozwoju orzecznictwa sądowego w sprawach dotyczących konsumenckich kredytów hipotecznych denominowanych lub indeksowanych do waluty obcej (w szczególności franka szwajcarskiego) nie mają już one przymiotu nowości.

Ponadto ujęcie przedstawionych kwestii nie może być uznane za prawidłowe, gdyż pozwany skoncentrował się na wykazywaniu wadliwości orzeczenia Sądu Apelacyjnego, a nie na występowaniu w sprawie abstrakcyjnych zagadnień prawnych o ogólniejszym znaczeniu. Skarżący nie przedstawił stosownej argumentacji jurydycznej wskazującej, że zaprezentowane zagadnienia mają charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że istnieją co najmniej dwie

równorzędne możliwości ich rozstrzygnięcia. Innymi słowy nie przedstawił argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen zaprezentowanych kwestii.

Zamieszczona w skardze argumentacja nie daje także podstaw do przyjęcia, że zaprezentowane wątpliwości mają charakter kwalifikowany i że nie mogą być wyjaśnione przez odwołanie się do literatury przedmiotu, a zwłaszcza do orzecznictwa Sądu Najwyższego. Innymi słowy skarżący nie wykazał – co jest niezbędne, że rozstrzygnięcie podnoszonych przez niego kwestii stwarza realne i poważne trudności i tym samym ma znaczenie dla rozwoju prawa (zob. postanowienie SN z 28 maja 2025 r., I CSK 3731/24).

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje, że pozwany odwołując się do wykreowanych - pozornych zagadnień prawnych w istocie stara się podważyć stanowisko Sądu Apelacyjnego wyrażone przy rozstrzygnięciu jego sprawy – a zatem sporu osadzonego w konkretnych okolicznościach faktycznych.

W tym kontekście należy w szczególności przywołać uchwałę całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), w której Sąd ten wyjaśnił m.in. że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów oraz przyjął, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Według art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: „ustawa o SN”) uchwała składu całej Izby, z chwilą jej podjęcia, uzyskuje moc zasady prawnej, co oznacza, że wiąże inne składy Sądu Najwyższego (zob. art. 87 ustawy o SN). Odstąpienie od zasady prawnej przyjętej przez skład całej Izby Sądu Najwyższego jest możliwe tylko przez wydanie kolejnej uchwały w analogicznym składzie (zob. art. 88 § 2 ustawy o SN).

Ubocznie jedynie wskazać należy, że stanowisko wyrażone w powołanych w skardze kasacyjnej wyrokach SN z 19 września 2023 r. w sprawach: II CSKP 1627/22, II CSKP 1110/22, i II CSKP 1495/22, miało charakter odosobniony.

W przywołanej uchwale całej Izby Sąd Najwyższy potwierdził natomiast przyjmowane wcześniej stanowisko, że nie ma możliwości odwołania się w celu wypełnienia luki w przedmiotowej umowie kredytu do art. 358 § 2 k.c., art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, art. 24 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, ani art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (zob. np. postanowienie SN z 7 czerwca 2023 r., I CSK 913/23).

W postanowieniu z 20 października 2023 r., I CSK 1696/23, Sąd Najwyższy podkreślił, że zarówno TSUE, jak i Sąd Najwyższy zwracały już uwagę, że nieuprawnione byłoby zastąpienie przez sąd postanowień niedozwolonych innymi, polegającymi np. na odwołaniu się do kursu walut stosowanego przez Narodowy Bank Polski. Możliwość takiej zmiany umowy przez sąd stałaby w sprzeczności z celami prewencyjnymi dyrektywy 93/13, gdyż przedsiębiorcy wiedzieliby, że nawet w razie zastosowania klauzuli niedozwolonej umowa zostanie skorygowana przez sąd w sposób możliwie najpełniej odpowiadający ich woli, a jednocześnie dopuszczalny w świetle przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych (zob. np. wyrok SN z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22).

Należy także zauważyć, że jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, przepisy dyrektywy 93/13 gwarantują konsumentom ochronę ukierunkowaną na zniechęcania przedsiębiorców do wykorzystywania w zawieranych umowach nieuczciwych postanowień umownych. Nieważność umowy mieści się w zakresie sankcji, jaką dyrektywa przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych (zob. np. postanowienia SN: z 27 listopada 2023 r., I CSK 4821/22, i z 13 grudnia 2024 r., I CSK 57/24). W wyroku z 6 marca 2019 r. (C-70/17 i C-179/17, Abanca Corporación Bancaria SA i Bankia SA) TSUE wykluczył, aby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w umowach. W świetle orzecznictwa TSUE, w razie stwierdzenia abuzywności klauzuli ryzyka walutowego utrzymanie umowy „nie

wydaje się możliwe z prawnego punktu widzenia”, co dotyczy także klauzul przeliczeniowych przewidujących spread walutowy (zob. wyroki TSUE: z 14 marca 2019 r., Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt., C-118/17; z 5 czerwca 2019 r., GT przeciwko HS, C-38/17).

Skarżący nie wykazał także potrzeby przyjęcia skargi do rozpoznania w zakresie zagadnienia drugiego. Problematyka potrącenia była bowiem wielokrotnie przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego, a sprawy dotyczące kredytów frankowych nie zawierają w tym zakresie istotnych odrębności odbiegających od zasad ogólnych (zob. postanowienie SN z 23 kwietnia 2025 r., I CSK 1888/24).

Bez związku z wynikiem sprawy pozostaje problematyka dopuszczalności zgłoszenia potrącenia ewentualnego na wypadek ustalenia nieistnienia umowy kredytu waloryzowanego, Sąd Apelacyjny nie negował bowiem możliwości skorzystania przez skarżącego z takiej możliwości.

Ponadto dopuszczalność podniesienia tzw. ewentualnego zarzutu potrącenia została zaakceptowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyroki SN z 22 listopada 1968 r., I CR 538/68, OSN 1969, nr 11, poz. 204; z 14 listopada 2008 r., V CSK 169/08; z 14 czerwca 2013 r., V CSK 389/12; z 6 czerwca 2023 r., II CSKP 1183/22, oraz postanowienie SN z 9 sierpnia 2016 r., II CZ 83/16). Kwestionowanie przez pozwanego istnienia oraz wysokości wierzytelności dochodzonej przez powoda nie jest przeszkodą do podniesienia przez niego zarzutu potrącenia przysługującej mu wobec powoda wierzytelności. Zarzut ten może zostać przez sąd uwzględniony w zakresie, w jakim sąd orzekający ustali istnienie wierzytelności dochodzonej przez powoda i jej wysokość. Nieskuteczne jest jednak warunkowe podniesienie w postępowaniu sądowym zarzutu potrącenia w sytuacji przedstawienia do potrącenia niewymagalnej wierzytelności. Samo przedstawienie wierzytelności do potrącenia nie zawiera bowiem w sobie jednocześnie elementu wezwania dłużnika do zapłaty (zob. wyroki SN: z 16 grudnia 2015 r., IV CSK 141/15, i z 30 kwietnia 2024 r., II CSKP 1451/22).

Nie stanowi również istotnego zagadnienia prawnego problematyka postawienia w stan wymagalności roszczenia restytucyjnego banku o zwrot

wypłaconego kapitału; nie istnieją bowiem w tym zakresie istotne odrębności w stosunku do innych roszczeń bezterminowych - art. 455 k.c. (zob. postanowienie SN z 20 września 2023 r., I CSK 5/23).

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Skarżący nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Zaprezentowane przez pozwanego obszerne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi w istocie polemikę z głównymi złożeniami stojącymi za rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego. Ponadto odwołuje się ono do podstaw skargi i oparte jest o argumenty właściwe przy prezentacji zarzutów, co wymaga dokonania wnikliwej i pogłębionej analizy wniesionego środka prawnego – zbliżonej do jego rozpoznania, co na etapie przedsądu jest niedopuszczalne (zob. postanowienie SN z 15 marca 2022 r., I CSK 4518/22).

Pozwany podniósł w skardze, że na etapie postępowania apelacyjnego dokonał potrącenia przysługującej mu względem powoda wierzytelności o zwrot wypłacanego powodowi kapitału kredytu z wierzytelnością dochodzoną przez powoda w niniejszej sprawie w związku z ewentualną nieważnością spornej umowy. Skarżący stwierdził także, że wystosował bezpośrednio do każdego powoda wezwanie do zapłaty należności, a następnie również bezpośrednio wobec każdego powoda złożył materialnoprawne oświadczenie o potrąceniu. Ponadto oświadczył, że pismem procesowym w postępowaniu apelacyjnym podniósł procesowy zarzut potrącenia.

Okoliczności tych pozwany jednak nie wykazał. Z akt sprawy wynika, że na rozprawie apelacyjnej 18 marca 2024 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o uwzględnienie zarzutu potrącenia, ewentualnie zarzutu zatrzymania (k. 510).

Dodatkowo Sąd Apelacyjny uzasadnił, dlaczego nie uwzględnił zarzutu potrącenia zgłoszonego przez pozwanego. Wyjaśnił m.in., że wobec uiszczenia przez powodów przed wniesieniem pozwu kwoty przekraczającej całość udostępnionego kredytu, wierzytelność pozwanego z tego tytułu wygasła przed złożeniem oświadczenia o potrąceniu. Dodatkowo, pismem z 28 kwietnia 2023 r. powodowie dokonali, poprzedzonego wezwaniem do zapłaty z 19 kwietnia 2023 r., potrącenia przysługującej im wierzytelności w kwocie 408 940,36 zł i 14 186,09 CHF z tytułu należności uiszczonych na rzecz banku w wykonaniu nieważnej umowy z wierzytelnością banku z tytułu wypłaconego kredytu w kwocie 270 000 zł.

Co do stanowiska Sądu Apelacyjnego, który nie uwzględnił podnoszonego przez pozwanego zarzutu zatrzymania stwierdzić należy, że koresponduje ono z poglądami prezentowanymi w tej materii przez Sąd Najwyższy oraz Trybunał

Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Tym samym wyłącza to możliwość uznania, że przy orzekaniu doszło do naruszenie art. 496 k.c. i art. 497 k.c. w zw. z art. 487 k.c.

W orzeczeniu z 14 grudnia 2023 r., C-28/22, TSUE przyjął m.in., że artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że: stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą, w sytuacji gdy umowa kredytu hipotecznego zawarta przez przedsiębiorcę z konsumentem nie może już pozostać wiążąca po usunięciu nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie, przedsiębiorca ten może powołać się na prawo zatrzymania umożliwiające mu uzależnienie zwrotu świadczeń otrzymanych od tego konsumenta od przedstawienia przez niego oferty zwrotu świadczeń, które sam otrzymał od tego przedsiębiorcy, lub gwarancji zwrotu tych ostatnich świadczeń, jeżeli wykonanie przez tego samego przedsiębiorcę tego prawa zatrzymania powoduje utratę przez rzeczonoego konsumenta prawa do uzyskania odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania zobowiązania umownego po tym, jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu świadczeń zapłaconych jemu w wykonaniu tej umowy.

W uchwale składu siedmiu sędziów SN z 19 czerwca 2024 r., III CZP 31/23 (OSNC 2025, nr 3, poz. 25), Sąd Najwyższy przyjął z kolei, że prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony. Stanowisko to zostało potwierdzone w uchwale siedmiu sędziów SN z 5 marca 2025 r., III CZP 37/24, w której stwierdzono, że w razie dochodzenia od banku zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie umowy kredytu, która okazała się niewiążąca, bankowi nie przysługuje prawo zatrzymania na podstawie art. 496 w zw. z art. 497 k.c.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398<sup>13</sup> § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1<sup>1</sup> i 3 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398<sup>21</sup> w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[SOP]